

Zihinsel Yetersizlik

Tanım

Zihinsel yetersizlik; 18 yaşından önce ortaya çıkan, zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda gözlenen önemli düzeyde sınırlılıklar ile karakterize; bilişsel, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren bir yetersizlik türüdür. Zihinsel yetersizliği olan bireyler ise zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde yetersizliği nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyaç duyan bireylerdir.

Eğitsel Sınıflandırma

Hafif Derecede Zihinsel Yetersizlik: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireyleri kapsar.

Orta Derecede Zihinsel Yetersizlik: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireyi kapsar.

Ağır Derecede Zihinsel Yetersizlik: Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım becerilerinin öğretimi de dâhil olmak üzere yaşam boyu süren, yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireyi kapsar.

Çok Ağır Zihinsel Yetersizlik: Bireyin zihinsel yetersizliği yanında başka yetersizlikleri bulunması nedeniyle öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerileri kazanamaması nedeniyle yaşam boyu bakım ve gözetime ihtiyacı olan bireyi kapsar.

Zihinsel Yetersizliğin Nedenleri

Doğum Öncesi

Tıbbi: Kromozom bozuklukları, sendromlar, metabolik bozukluklar, annenin hastalıkları, annenin doğum yaşı.

Sosyal: Yoksulluk, annenin yetersiz beslenmesi, aile içi şiddet, doğum öncesi annenin bakımının yetersizliği.

Davranışsal: Uyuşturucu kullanımı, alkol ve sigara kullanımı.

Eğitimsel: Ailenin bilişsel güçlüğünün olması, destekten yoksun olma, ebeveynliğe hazırlıkta yetersizlik.

Doğum Sırası

Tıbbi: Prematürelilik, doğum incinmeleri, yeni doğan hastalıkları.

Sosyal: Doğum bakımının yetersizliği.

Davranışsal: Ailenin çocuk bakımını reddetmesi, ailenin çocuğu terk etmesi.

Eğitimsel: Doğum sırası ve sonrasına hazırlık için eğitim veren tıbbi servislerden yoksun olma.

Doğum Sonrası

Bulaşıcı ve ateşli hastalıklar, yaralanma ve travmalar, metabolizma ve beslenme bozuklukları, beyin hastalıkları, ruhsal problemler.

Ek Bölüm: DOWN SENDROMU

Down sendromu, genetik bir farklılık, bir kromozom anomalisidir. En basit anlatımı ile sıradan bir insan vücudunda bulunan kromozom sayısı 46 iken Down Sendromlu bireylerde bu sayı üç adet 21. kromozom olması nedeniyle 47 olmaktadır. Down Sendromu tedavi edilmesi gereken bir hastalık değil, genetik bir farklılıktır. Down Sendromuna sahip bebekler doğduklarında farklı bir yüz görünimleri vardır. Başları ufak, art kafa yassı, ense kısa ve geniştir. Burun kökü yassı, kulaklar kafada normalden düşük bir seviyede durur ve gözler birbirinden ayrı ve çekik görünür. (Bu görünüm Moğol ırkına benzetilerek mongolizm olarak da ifade edilir.)

Dil, normal konuşmayı önleyecek kadar genişleştirebilir. **Ensede genellikle boğumlar** vardır. Bu bebeklerin tonusları (vücut gerginliği) düşüktür. **Geniş el, kısa ve tombul parmak** ve sıklıkla avuç içlerinden birinde ya da ikisinde "Simian çizgisi" denilen tek bir çizgi vardır. Ellerin serçe parmakları genellikle içe doğru kıvrımlıdır. **Vücut kısa ve tıknazdır.** Çocukluk dönemlerinde solunum hastalıkları, kalp bozukluklarına rastlanabilir.

ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN EĞİTİMLERİ

Zihinsel yetersizliği olan çocuklar homojen bir grup değildir. Bu çocukların zihinsel engellilik derecelerine bağlı olarak kendi içlerinde önemli bireysel farklılıklar göstermeleri onların eğitim gereksinimlerine de yansımaktadır. Bundan dolayı zihinsel engelli çocuklara yönelik eğitim düzenlemeleri, psikolojik görüşe göre yapılan sınıflandırmaya göre ele alınacaktır.

Bu çocuklara verilecek eğitimle öz bakımını sağlayacak becerileri öğretmek, evde ve yakın çevresinde sosyal uyum sağlayabileceği sosyal yaşantılar ve beceriler kazandırmak, iletişim becerileri kazandırarak geliştirmek, evde korumalı ya da korumasız işyerlerinde ekonomik yararlılık sağlayacak beceriler kazandırmak amaçlanmaktadır.